

MINDSZENT-SZEGVÁR

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ
HIVATAL

Diamant Manó nyomdájában, hová
a lap szellemi részét illető közlemé-
nyek, előfizetési- és hirdetési díjak
küldendők.

és

VIDEKE.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	3ft — kr.
Félévre	1 ft 50 kr.
Hárveévre	— 75 kr.

Hirdetések jutányosan felvételnek

Kossuth Lajos napja.

A magyar nemzetnek kevés nemzeti ünnepe van. Ha számát kellene említeni, hivatalosan csak egy ünnepnapot jelezhetnénk, melyet már az egyház is ünneppé avatott és ez a nap Szent István király napja.

A nemzet azonban ünnepel ezen kívül is történelmi eseményt és történelmi alakot. Az esemény: március 15-ikén történt 1848-ban, amikor a nemzet kivívta szabadságát, a népképviselőtől alapuló parlamentet, a szólás és a sajtó szabadságát.

Ez a nap már is ünneppé vált az országban s nem is kell hozzá a naptár vörös betűje, hogy széles Magyarországon ünnepeljék a napot.

De a nemzetek hálája nem alszik. Nem feledkeznek meg arról a lánglelkű fiáról sem, akinek 1848. március 15-ikét köszönhet. Nem feledkezett meg a Nemzet Kossuth Lajosról, aki 40 év óta eszi az önkéntes száműzetés keserű kenyerét, távol a hazától, amelyet nálánál senki sem szeret jobban.

A hófehér hajú aggastyán nevét már is úgy üdvözlö a magyar mint nagy idők apostolát, szavait úgy lesi, mint bölcs prófétaét, s ha van fia a magyar hazának, aki még most is tudna lángokat gyujtani a nemzet szívében, az bizonyára az a 87 éves agg, akiben bámuljuk az elvek törhetetlen szilárdságát, a nagyság szerénységét és igénytelenségét.

Nincs párt, nincs politikailag számottevő néptöredék ez országban, mely Kossuthot ne tartaná messze időkre sugárzó nagy történelmi alaknak és nincs államférfi, aki ne ismerné el, hogy hazánk Kossuthnak köszönheti, hogy a viszonyok konszolidációjában a mai határhoz elértünk.

Nélküle még ma is csak jobbágy és nemes ember volna a házban nélküle a gondolat nem repülhetne szabadon, a szó, az irás a hatalom zsoldos szolgája volna. És ezt érzi a nép, érti a nemzet.

Kossuth nevének tisztelete folyton terjed. A 48—49-es nagy idők tanúi föltétlenül hódolnak Kossuth nagy szellemének s az új nemzedék az ő nevében és elveiben látja megtestesítve a haza jövődjét függetlenségét.

Ünnepelték Kossuthot eddig is. Lajos napja ünnep volt eddig is széles e hazában éppen olyan ünnep, mint amilyen Szent István király napja. Polgári, politikai ünnep volt augusztus 25-ik s ezen a napon lelkes szavak hirdették mindenütt Kossuth igéit.

Mennyivel több oka van a nemzetnek, az idén ünnepelni Kossuthot azok után, a nyilatkozatok után, melyeket nemrég tett! Két leveléből, a régi Kossuth szólt hozzánk, nagy beszédjéből, melyet a 850 magyar zará-

dok előtt mondott, az új Kossuth, az apóstól hirdette a jövődjét.

1883. október 4-én irt levelében ezt mondta Kossuth:

„A leányzó nem halt meg, csak alszik!

Néhány évvel később írta meg, hogy:

„A leányzó csak aludt de már ébredni kezd.

S legujabban egy levelét így végezte:

„A leányzó felébredt hosszú álmából, gondoskodjanak róla, hogy újra el ne aludjék.”

A leányzó fölébredt, igaz! És nem is fog többé elaludni soha!

Augusztus 25-ikét, az ország fővárosa az idén országos ünnepel fogja megülni. Ezer tagú bizottság működik azon, hogy az ünnep országgra szóló legyen, hogy országos ünnepel iktassa be, a történelmi naptárba örök nemzeti ünnepé Kossuth Lajos napját.

Az ünnepet nem politikai párt rendezi, hanem a főváros polgárságának színe-java. Részt vesz benne a vidék is, mely augusztus 20-ika alkalmából ugysis ezer meg ezer emberrel lesz képviselve a fővárosban.

Azok, kik az idén fölrándulnak az ország ragyogó Metropolisába két nagy ünnepben vehetnek részt. Szent István ünnepében és „Kossuth Lajos ünnepében.”

Bizonyára háromszoros is lesz a vidéki közönség tódulása az idén, mert a zónarendszer mellett az utazási költség a lehető legkisebbre van redukálva.

A zónajegyek különben is megkönnyítik, a fővárosban való hosszabb időzést. A tartózkodás ezentul nem lesz időhöz kötve hanem kiki tetszése szerint utazhatik haza amikor akar s így augusztus 25-én részt vehet az impozáns ünnepben, mely nem hasonlítható semmiben az augusztus 20-án rendeztetni szokott népesödületekhez, hanem igazán hazafias, lélekemelő mozzanatokban lesz gazdag.

Még egyszer a házi ipar érdekében.

E lapok hasábjain egy alkalommal megpenditettem azon eszmét, hogy a község váltásági bizottsága megpróbálhatná, a gyékény fonásnak, mint házi iparnak meghonosítását. — Elmondottam ugyan akkor, hogy mi volt az indító ok, a mi azon eszmém közzé tételére indított, valamint nagyjában vázoltam is a módot, miként lehetne az említett házi ipar megkedveltetését legkönnyebben eszközölni.

Nem hiszem, hogy akkori szavaim a pusztában kiáltó szavaiként hangzottak volna el; azt sem hiszem, hogy az akkor felszóllított intézők soraimat ne olvasták volna, éppen azért is bizton remélvén szives közreműködésüket s követve a nagy Széchényi elvét, hogy a köz jó érdekében,

ha az ajtón kidobnak, be kell menni az ablakon, ismételten bátorodom az eszme testesítésének érdekében a sikra szállni s most, midőn a gyékény aratás ideje is küszöbön van, a szerintem nem érdektelen tárgyra a figyelmet újból felhívni.

Teszem ezt, annyival inkább mivel megvagyok győződve lelkemből, hogy ezen általam megpendített eszme kivitele esetén népünknek nemcsak anyagi hasznára, de erkölcsi tekintetben is üdvös lehet s mivel megvagyok győződve arról, hogy az eszme iránt mérvadó helyen is érdeklődéssel vi-seltetnek.

És ki tehetne a gyékény fonás mint házi ipar meghonosítása tekintetében legtöbbet s ki tehetné azt könnyebben, mint épen az általam már említett váltásági bizottság, a mely bizottságnak bőven áll rendelkezésére, legalább az első években, ugy az ipar üzéséhez szükséges anyag, mint az első berendezéshez szükséges pénz mennyiség.

Igaz, hogy a községi szabályrendelet paragrafusai szerint meg van szabva a váltásági bizottság rendelkezésére álló termények és pénzek mikénti kezelése, hasznosítási módja; ánde én annak dacára is hiszem, hogy egy kevés jó akarattal található lesz mód arra: miként lehetne a humanus, de későbbi hatásában szép jövedelemmel is kecsegtető vállalat részére az évenkénti gyékény termést és néhány forintocskát biztosítani.

Nem vagyok eszmém helyessége által annyira elragadtatva, hogy annak való-sítására esetére a siker azonnali jelentkezését álmondjam, sőt határozott meggyőződés az, hogy — ismerve népünk hajlamait, — évek kelljenek ahoz, míg csak a kezdet nehézségein túl eshetünk, de ezen körülmény azt hiszem csak buzdításul szolgálhat mindenkire, a ki nem csak a hirtelen siker olcsó dicsőségét óhajtja, hanem bír elég férfiasággal és erélylyel megküzdeni a jó érdekében még az esetleges gúncoskodással sőt a mellőzöttséssel is.

Ennek tudatában és biztatva azon remény által, hogy a váltásági bizottság tagjai a jót, még ha nehéz elérni is, azt akarják: itt a nyilvánosság terén fordulok hozzájuk, kérve őket a csakély áldozat meghozatalára s a mi a sikert biztosítja, az eszme lelkes felkarolására.

S p e k t á t o r.

Gazdasági helyzetünk.

Alig volt valaha Csongrádmegye gazdasági helyzete kritikusabb helyzetben, mint ép napjainkban.

Gazdálkodása egyoldalú, „buza“ s ismét „buza“ — ha ez nincs nyomorog, mert ezen kívül nincs mihez nyulnia, gazdálkodásának egy jövedelmező ágát a „marhatenyésztést“ talán

mindenkorra elvesztette, pedig a rossz buza árak mellett jó volna a rossz jóság ár is, ha csak volna mit bár olcsón is eladni.

E szomorító helyzet oka az 50-es években keresendő s vele szemben nincs más tenni valónk, mint jó képet vágva hozzá, napi rendre térni, s megnyugodni abban, hogy „földmivelő s marhatenyésztő ország.”

A vizek szabályozása gazdasági tehetetlenségünket csak fokozta, e tehetetlenség ekletansan nyilvánul ott különösen, hol a mentesített területekből a gazda közönség nem kapott semmit s csak a szarítási adó bénítja napról napra erejét.

A folyó évtizedben elő állott rossz gabona árak gazdáink nagy részét adósságba kergették, a kit pedig egyéb csapás tűz, víz is ért, elesett anyira, hogy fel nem kelhet többé, szóval gazdaközönségünk, s ezek közt olyanok is kiknél a külszín mást mutat, az eladósodás s tehetetlenség lidérc nyomása alatt nyögnek.

Ha a folyó gazdasági évet tekintjük, alig emlékezünk a gazdára nézve küzdelem teljesebb évre, mint ép a mostani. Silány termés, szemetes buza jut, a csürökbe. Tavaszunk kitünő volt s nagy reményekre jogosított, annál fájóbb nézni, a léha árpa termést, mi pár napi rekkenő hőség eredménye.

Kukoricáinkat a zivatatok pocskolták meg, ezer szerencse, hogy nem fejletlenebb stádiumában jött rá e veszedelem.

De hát ezek elemi csapások, velők dacolni nem lehet, van azonban rajtunk más csapás is, mi ugyan nem az elemek, hanem az emberi agy szüleménye: értem a csanyi gát építését. Itt van a megye munka ereje koncentráva, ide menekültek a szerződés szegő aratók, esztendő számra szerződött kocsisok, hónapszámra elállt béresek, ide hozódott, a bénákat levonva mindenki, ki mozogni képes.

A gazdálkodóra csapásként hat e körülmény. Itt van nyakán a legnagyobb dolog idő napszámot nem kaphat, nagyobb gazdaságokban a fü lábón vénül el, mert nincs ki lekasználja; másutt az ugarolástól vonatik el az erő s oly munkára alkalmaztatik, mely rendes viszonyok közt nem az ő rendeltetése, gazdálkodó, építő kezű egyaránt munkás hiányában van.

Örvendtes dolognak tartjuk, hogy szegénységünk sok pénzt keres; belátjuk, hogy a töltés elkészülte is égető kérdés, de mindamellett az intéző köröknek tekintetbe kellett volna

venni az aratási időt, nem szabad lett volna figyelmen kívül hagyni azon körülményt, hogy a nagy gazdaközönség zsebére megy a töltés építése s annak további fentartása s nem lett volna szabad a gazda közönséget a legnagyobb munka időben megfosztani a munkás kezektől s azt annyira megbénítani, hogy tehetetlenül álljon gazdaságában. Semmi esetre sem böles eljárás volt ez!

Akkor tesznek vala az irányadók üdvösen, ha azon munkát, mit most — a legnagyobb dolog időben végeztetnek — elvégeztetik egy hóval előbb; volt jó s kedvező idő s a mezei munka legszorgosabb heteire beszüntetik a munkát. Ott lett volna a töltés építéssel a hol most van, de nagyban előmozdította volna úgy a gazdálkodók, mint a munkások érdekeit is, mert a gazda nem fosztatott volna meg a munkás kezektől, a szegénység pedig megkapta volna a részen töltré való kenyerét s folytathatja azután a töltési munkálatokat. De így a „kecske“ is elveszett, „a káposzta fej“ is.

Nagy dolog a háboru! nehéz a gazdálkodás oly nyomasztó viszonyok közt, minőket az elemek: a terméktelenség, zivatar, hőség nagy adó gördítenek a gazdálkodás utja elé s ha még mindezekhez az emberi figyelmetlenség s rossz számítás macerája is hozzájárul, miként az a munkás kezek elvonása által napjainkban törtétnék, impertinenssé válik a gazdálkodás s elmondhatjuk rá, hogy ép oly nagy dolog az, mint a háboru.

Ily gazdasági évből, a minő nyomasztó az 1889-ik nem kérünk!

Megyei és községi ügyek.

Csongrádvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 12-én, bétfön tartotta meg Zsilinszki Mihály főispán elnöklete alatt augusztus havi rendes ülését.

A bizottsági ülésen a rendes, chablonszerű ügyeken kívül kevés érdekes tárgy került szóba. Leginkább érdeklő a vármegye közönségét az alispán azon jelentése, hogy mult hó 24-én Szegeden Kállay ministeri bistossal megkötötte a szerződést a földi töltésnek a Csongrád-sövényházi társulat tulajdonába leendő átengedése iránt. E szerint a földi töltés annak a társulat új töltés vonalába való beszakadásáig a Csongrád-sövényházi társulat tulajdonába megy át, mely azt 8 méter korona szélességűre tartozik kiépíteni; a vármegye részére a közlekedés szor-

A napsugár.

(A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.)

Balogh félretolt egy pálmalombot s látta, hogy Margit keble lázasan emelkedik, ajka vonaglik, szólni akar, de nem tud. . . .

A nő hirtelen összerezzen, mert-mert zörgést hall a kavicson.

A lázas pirosság helyét az arcán hófehér szín váltja föl, egész testében remeg s aztán fölugrik.

A következő pillanatban férje — Balogh áll előtte.

— Asszonyom! Mehetünk haza! — szól a férj hidegen, de reszkető hangon.

— Menjünk szólta a nő, karját nyujtva.

Balogh még egy pillantást vetett a fecsegőre s aztán távoztak.

A tágas hintó végig rohogott az uton. Férj és feleség szótlanul ültek egymás mellett. Margit ledobta magáról a prémes felöltőt; melege volt a hintó rekeszében.

Aztán lebecsájtotta a hintó ablakát.

— Margit meghűtöd magad!

— Oh csak hagyja!

— De

— Ne bántsa önt az!

Balogh reszketett, de mikor látta, hogy Margitot köhögési roham fogja el, felhuzta a hintó

galmi jog gyanánt fentartatik, köteles azonban a vármegye a töltést utkaparó által jókarban tartani. A bizottság az alispáni jelentést tudomásul vette s a szerződést, minthogy abban vagyonátruházásról van szó, Csongrádvármegye köztörvényhatósági bizottságához jóváhagyás végett beterjeszti.

Ezután több érdekes fegyelmi ügy tárgyalatott. Így Borbás Mihály csongrádi jegyző a befejezett fegyelmi vizsgálat következtében, állásától felfüggesztetett.

Ezen kívül a bizottság Zöld Antal csongrádi tanítót „Le az álarccal!“ című röpiratáért, melyben Hegyi csongrádi plébánost igyekezett meghurcolni, hivatal vesztésre ítélte, ugyisintén Dudás Béla dorosmai városi tanácsnokot, ki a városi közgyűlésen Stammer alispán ellen élt becsmérő kifakadásokkal. Molnár János királysági tanító azonban a szentesi iskolaszék által ellene emelt vád alól teljesen felmentett csongrádi közgyűlés 25 frt pénzbírságban marasztaltatott el, szabályszerűtlen fizetés teljesítése miatt.

A passzus. Minden helybeli és közel vidéki vásár alkalmával, a vásárt közvetlen megelőző pénteki napon látjuk a polgároknak, bátran mondhatjuk, százait, a kik reggeltől estig, uton utfélen s legtöbbszörre a községhez folyósóján álldogálnak s várják a kiváló szerencsét, hogy eladni szándékolat jószágaikról passzust kapjanak. Ha figyelünk halkán mondott panaszt is hallhatunk, de azt csak az nem hallja meg, a ki tehetne arról, hogy a szegény adófizető polgár ne legyen kénytelen napestig koncorogni s dolgát mulasztani. Hja, de a mi erélyes elöljáróságunktól ez megeshetik, mert bizók csak nem kellemetlenkedhetnek senki kedvéért sem. Most még az iránti tekintetből, a ki a tulajdonképeni késedelem okozója, elhallgatjuk a neveket de ha jövőben is tapasztaljuk még ezen abnormis állapotot, kénytelenek leszünk a botrányos mulasztás elkövetőit megnevezni s kérni a tisztelt szolgabírótságot, hogy ha a községi urak nem tudják azt, hogy ökvannak a községért, nem pedig az öértők, tanítsa meg őket ezen egyszerű igazságra.

Helyi és vegyes hírek.

— **Uj orvos.** Dr. Schwartz F. az összes orvosi tudományok tudora, gyermek és nő gyógyász

Folytatása a mellékleten.

ablakát s mint egy kődarab hullott vissza a hintó sarkába.

Elvonult előtte életének képe . . . Fáradalmas munkával gyűjtött vagyont s pénzen akart venni boldogságot. Meglátta Margitot akitnek szépsége napsugár volt.

Nemsokára neki ragyogott ez a napsugár. Szerette jobban mint az igazi nap sugarát és Margit nem szerette őt. . . .

Hazaértek . . . A kastély még fénylét. Négy szolga volt ébren. Margitot lakosztályába kísérték.

— Rosszul van ön? Kérdé tőle a férj.

— Oh nem! Nagyon jól érzem magam — szólta az asszony s kacagni akart, de kacaját fojtó, görcsös köhögés némitotta el.

— Orvost!! . . kiáltott Balogh.

— Nem kell — felelt a nő s lerogyott a pamlagra.

A napsugár beragyogott az ablakon. A másik napsugár ott feküdt a hófehér habos ágyon . . . A láz elvette eszméletét . . .

— Oh igen, szeretem önt, mondá lázálmában . . . Hiába néz rám olyan haragosan ö. Szeretem, szeretlek . . . Nagyon . . .

Balogh ezalatt tanácskozott az orvosokkal. — Mentsék meg! — szólta kétségbeesve . . . Hadd szeresse, azt a másikat, csak éljen az én egyetlen napsugaram!

— A tudomány nem ad föl semmi lehetőséget — szólta az egyik tudós orvos s a másik kettő helyeslőleg bólintott.

TÁRCZA.

A legszebbnek.

*Irma, látva mosolygásod,
Azt hiszem, hogy nincsen másod,
S csupán érted eped szívem.
Mosolyogva, hogyha látlak,
Leborulnék imádnálak,
Imádnálak örök hiven.*

*Eszti, szemed ha rám ragyog,
Azt hiszem, hogy menyben vagyok.
Elbűvölő a szépséged.
Hevesebben kering vérem,
És az Istent arra kérem,
Hogy én nekem adjon téged.*

*René, látva termetedet,
Hódolatom nyujtom neked,
Elragadtat az alakod:
Látva remek termetedet,
Dicső Junó irigyelhet:
Szébbet ő sem láthatott.*

*Még sincs párja Arankának,
Éjszemének ajakának,
Kecses, bájos termetének:
Ezüsthangját most is hallom,
Másnak nem is szólhat dalom,
Arankának szól ez ének.*

Gy.

Melléklet a „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ 25-ik számához.

községünkben telepedett le. Dr. Schwartz, ki az újabb iskola tanítványa volt igen ügyes orvos miértis ajánljuk őt szenvedő embertársaink figyelmébe.

— **Fegyelmi vizsgálat.** Csongrádi levelezőnk értesítése alapján mult számunkban említettük hogy ott az újonnan megválasztott bíró: Piroska István, kivel pedig a község nagyon megvolt elégedve, lemondott és példáját az egész tanács követte. A bíró lemondásának alap oka volt. Nem kívánt hivatalt viselni egy olyan jegyzővel, mint Borbás kinek működésével egyáltalán nem lehetett megelégedve. Ez a lemondás és a vele kapcsolatos körülmény akkor nagy feltűnést keltett Csongrádon és a vármegyén is és következménye az lön, hogy a nevezett jegyző ellen megindították a fegyelmi eljárást. A vizsgálatot a fegyelmi ügyben a vármegye részéről Ciktrici Lajos aljegyző és Albertényi Antal számvevő a napokban ejtették meg és fejezték be körültekintő és alapos figyelemmel és annak során beigazolódott, hogy a bíró lemondása nagyon is indokolt volt és a jegyzőt olyan muladékonyságok terhelik, melyek elmozdítását fogják szükségessé tenni.

— **Olcsón akart utazni.** Vannak emberek, kik nem elégednek meg, a Baross Európa szerte előnyösnek elősmert Zóna tarifája behozatalával, mert mint az alábbi esetből látjuk, azok az elégedetlenek még olcsóbban is tudnak „Zónázni.“ Sajnos azonban rájuk nézve, hogy míg a vonaton Zónázásnak csupán esetleg s lekésés vagy ily félmulasztások miatt jutni kellemetlen helyzetbe, addig az ő Zónázásuk szabadság hiányában igen veszedelmes. Bizonyítja ezt a következő eset: Valami úri ruhába bujt csavargó a napokban beállított Bozó Bálint polgártársunkhoz, hogy vinné őt be Vásárhelyre, mivel ott a töltés vállalat mérnökével sürgős ügyet akar elintézni. Megalkudtak 2 frt fuhardíjban. Bozó be is vitte az „urat“ Vásárhelyre, ki ott egy levelet adott át neki este 8 óra után azon utasítással hogy vigye rögtön a Szarvas vendéglőben levő mérnök urhoz, akitől majd egy jó fuhart fog vissza menet is keresni. Bozó elment, de biz ott mindent talált csak mérnököt nem. Visszament tehát, a kocsijához. Az az odament volna, csak hogy az „ur“ a kocsival és lovakkal már „Zónázott.“ A rögtön értesített rendőrség a város minden kapujához lovagolt, hol megtudta, hogy az ipse Algyő-felé hajtott. Másnap reggel a Tisza parton a nagy kézenyi fűzesben találták meg midőn az ut fádalmaitól mélyen aludt a kocsi. Most a vásárhelyi börtönben káromolja sorsot, mely őt az olcsó Zónázástól megfosztotta.

— **Fürdés áldozata.** F. hó 10-én délután 1 óra tájban Balogh János h.-m.-vásárhelyi lakos Lajos nevű 16 éves fia fürdés közben, az algyői erdő közelében a Tiszába fult. A szerencsétlennek hullája f. hó 16-án szentesi halászok által kifogatott.

— **Vérgengzés.** F. hó 12-én reggel Csany-Zsigerháton Pap Ferencz saját lakása előtt,

A nap fenn volt az égen. A napsugár eltűnt a földről.

Balogh ott térdelt a szép halott ágyánál. Sirt, könye megáztatta az ágy selymét.

Egy szolgáló nesztelenül közeledett. Ezüst tálcán levelet hozott.

A levél a holdogult nevére volt címezve.

Balogh átvette a levelet; a szolgáló távozott.

A levél finom borítékán vékony, de férfias vonásokkal volt megírva a cím. A boríték felső sarkában festő paletta s ecset volt.

Balogh mindjárt tudta, hogy a levél kitől jött. A nagy, erős ember egész tagjában reszketett. Szét akarta tépni a borítékot, de szeme megtelt könnyel s újra térdre rogyott az ágy előtt.

A levelet aztán a halott dermedt ujjai közé tette.

— Itt van... Olvasd el! Az a másik küldötte!

Fél óra mulva belépett Balogh öcsese.

— Bátyám!

— Te vagy Lajos!

— Vigasztalodjál! Igy talán jobb!

— Mért éppen a legfényesebb napsugár szűnik meg világitani!

Omega.

(Végo.)

szomszédját, Makai Józsefet, kivel régebb idő óta ellenséges viszonyban él, megtámadta és egy ásonyéllel fején súlyos sérülést ejtett. A zajra odasietett a sérültnek Mari nevű testvére és özv. Makai Mihályné, kik közül Pap ugyanazon bottal az előbbinek jobb karján súlyos sérülést ejtett, az utóbbinak pedig bal karját eltúrte. Mint bennünket értesítene, a köztük lévő ellenséges viszony onnan ered, hogy Pappal vadházasságban élő Gyöngyi Márta a m. év folyamán Makaitól 16 frtot lopott, ki Makainak följelentése folytán a csongrádi kir. járásbírósa által elítéltetett.

— **Halálozás.** Gelsy Péter helybeli tanítót és nejét súlyos csapás érte; f. hó 16-án, 26 napos kis lánya meghalt. Temetése tegnap d. u. nagy részvét mellett ment végbe.

— **Furfangos tolvajlás.** A mult számunkban e cím alatt közölt hír nem felel meg egészen a valóságnak, mert mint bennünket csanyai levelezőnk értesít — a dolog így történt: Reisz Herman csanyai lakos Mindszenten lévén, hol megfogadta Menyhart József (Kuka Jóska) szegvári illetőségű együgyű egyént eselédnek. Az új eseléd mindjárt azon parancsot kapta, hogy vásároljon két kiló húst, vigye le azt a komphoz, hol gazdája várni fogja kocsival Jóska azonban addig olalkodott az utcán, míg gazdája megunva a várást itt hagyta. Jóska azonban sokkal becsületesebb embernek ösmeretes, sem hogy adott szavát be ne váltaná. Átment a Tiszán, látott ott egy kocsi melyen — mivel azt hívte, hogy gazdája az ő részére hagyta ott Csany felé indult. Utközben azonban több tömökényi polgár felfigyelt a lovakat és Jóska megfosztották a kényelmes kocsi kázástól.

— **Tűz.** Mint bennünket Teésről értesítene ott f. hó 14-én este 9—10 óra tájban Szegedi Imre tanyáján egy 40 méter hosszú és 6 mtr. széles tiszta buza asztag ismeretlen okból kigyuladt és leégett. A tűz másnap délig tartott. A kár 2500—2900 frtra rug.

— **250 frt jutalomdíjat** adományozott a belügyminiszter Fazekas Antalnak Fazekas Istvánné unokájának, ki Gyömbér Pál elfogatását lehetővé tette.

— **Verekedések.** Csanyon a tiszai védgát építésénél foglalkozó kubikosok között nem csak a barákokban, hanem bent a faluban is vasárnap és szombati napokon napirenden vannak a verekedések. Vasárnap f. hó 11-én is három izben történt a faluban verekedés, melyeknek mindegyike nagyobb vérgengzössé volna ki, ha a csendőrség szokott tapintatos erélyességével idejekorán közbe nem lép.

— **Iskola értesítés.** A h.-m.-vásárhelyi ev. reform. főgimnáziumban aug. 31-ikével veszik kezdetüket a beiratások, a fővételi javító és magán vizsgálatok. A tanév ünnepélyes megnyitása szept. 4-én, a tanítás megkezdése 5-én leend. Beiratáskor köteles minden tanuló a tandíjnak legalább felét lefizetni; az újonnan belépő növendékek kötelesek továbbá születésüket, nem különben a himlőoltást igazoló bizonyítványukat bemutatni. H.-M.-Vásárhelyen 1889. aug. 16. Az ev. reform. főgimnázium igazgatósága.

— **Az eladó lányok** a mult évben nagyon kapósak voltak — Ausztriában, hol a mult évben nem kevesebb, mint 185,991 esketés történt; legtöbb februárban és novemberben. Feltűnő még a menyasszonyok kora, mert egyharmada a fejkötő alá került lányoknak 24—30 éves volt, sőt csaknem tizenöt százalékot tett még ki a 39—40 éves menyasszonyoknak száma. Szolgáljon ez némi vigasztalásul a sok ideig „petrezselymet áruló“ leányoknak.

Gyömbér Pál bünügye.

Első nap.

F. hó 12-én vette kezdetét Gyömbér Pál rablógyilkos bünügye, melyről tudósításunk következőleg szól:

A büntető tanács elnöke: dr. Rózsa Kálmán. Szavazó bírák dr. Schnell Frigyes, Onitiu Elek.

A vádhatóságot Apáthy Gyula kir. alügyész képviseli.

Védőügyvéd dr. Ivánkovich Sándor.

Elnök a végtárgyalást 1/9 órakor megnyitván, elővezetetti a vádlott Gyömbér Pált.

A sokszoros rablógyilkos zsákvászon ruhában jelenik meg két szorongos ór között.

A vádlott a nationáléhoz tartozó kérdésekre előadja, hogy a neve Gyömbér Pál, 29 éves, rom. katolikus nős, vagyontalan, csanyi születésű, mindszei lakos, napszamos. Anyja és két nőtestvére van. Gyermeke nincs.

Az első gyilkosság.

Elnök: A csongrádi szőlőkben 1888. évi február 19-én éjjel meggyilkolta az agg Főregteg Bálintot, halálos testi sértéseket ejtett Főregteg Bálintné szül. Mészáros Apollónián, aki később szintén meghalt, tette ezt Gyömbér?

Vádlott: Igen, én tettem.

Elnök: Mi vitte rá?

Vádlott: A nyomor. Nem volt kenyérem.

Elnök: Hogy hogy, hiszen maga munkás ember volt.

Vádlott: Mert büntetve voltam, hát senki sem akart munkát adni, se eselédnek megfogadni. Lopnom kellett, hogy ne veszek el éhen.

Elnök azon kérdésére, hogy volt-e valami oktatója, aki kitanította elmondja, hogy midőn lopás miatt fogságban volt, össze volt csukva Bessenyei Péter vásárhelyi emberrel, aki egy kocsmáros lövése miatt volt bajban. Ez oktatta be, hogy soha ne löjjen, csak baltával üsse le az áldozatot, hogy tanu ne legyen.

Elnök: Maga csak mindig olyan helyre ment, ahol nem talált ellentállásra.

Vádlott: Magam voltam.

Elnök: Miért vitt el csekélysegeket?

Vádlott: Mert csak kenyérré valót akartam szerezni.

Elnök: Hogy került a csongrádi szőlőkbe?

Vádlott Nem volt kenyérem haza akartam menni, hogy eselédkönyvet szerezsek.

Elnök további kérdéseire előadja, hogy Főregtegekhez este 6 óra tájban ment, azon szándékkal, hogy megüti, hogy meghaljon és a pénzt elviszi. Az öreg asszony nyitotta ki az ajtót. Kérdezték, hogy mi járathat van, mire nevét megmondta és hogy Temesvárról jön. Azután lefeküdtek és hajnali 3 órakor keltak fel. Az öreg ember valamiért kiment és mikor vissza jött szó nélkül megütötte. Az öreg asszony erre sivalkoldva kiakart menni a szobából, de hajánál fogva visszatartotta és egy kis székkal, mivel a faszúlyok az ember fején eltört, őt is leütötte.

Előadja továbbá vádlott, hogy elvitt 13 frt pénzt, egy szürkankót, egy nadrágot és egy néhány selyemkendőt. Azután megnézte az áldozatokat, hogy élnek-e. Egy jó óráig maradt még a házba és elment.

Ezután az első gyilkosságnál szereplő tanuk kihallgatására került a sor, kik Gyömbérré nézve mind terhelőleg vallottak.

Gyömbér Pál felesége, tanuként bűnézett Papp Erzsébet az elnök figyelmeztetésére él törvény adta jogával és nem akar tanúságot tenni férje ellen.

A második asszonygyilkosság.

Elnök: Tíz nappal a Főregtegek lemeszárítása után, 1888. február 29-én éjjel szentesen meggyilkolta és kirabolta Balázs Borbálát. Beismeri ezt Gyömbér?

Vádlott: Beismerem.

Elnök további kérdéseire előadja, hogy előtte való napon hallotta, hogy kocsmát akar nyitni, van 300 frtja.

Este elment egy bottal, kért enni valót, megivott négy üveg bort. Az asszony lefeküdt, ő a pincegátdorban húzódtott meg. Mikor az asszony elaludt elővett az ágy alól egy baltát és avval agyonütötte. Pénzt kereset, de mivel nem

talált egy gyűrűt és egy pár arany függőt vitt el.
E gyilkosságra nézve kihallgatott 16 tanu. Gyömbér anyósa, Papp Ledó Imréné szintén igénybe vette a törvény kedvezményét és nem kívánt tanuskodni.

A kisteleki vérfürdő.

A múlt év végén óriási feltűnést keltett az agg Tisócki pár kegyetlen meggyilkoltatása Kisteleken.

A vizsgálat oly ravaszul félre lett vezetve, hogy egész csomó merőben ártatlan tót, majd egy ebben az esetben ártatlan lökötő bandát fogatott el a vizsgáló, akikre persze semmit sem lehetett rájuk sütni.

Senki sem gondolta, hogy ezt a monstruozus büntetést egy gonosztevő követhette el.

A Gyömbér Pál vallomása azonban egész váratlanul kiderítette, hogy az a kettős rabló-gyilkosság is az ő bünei lebillent mérlegét terheli.

1888. év november 10. és 11. közötti éjjelen történt ez a szörnyetű.

Elnök: Beszélje el, hogy ölte meg Tisóckiékát?

Vádlott: Este bementem hozzájuk. Az öreg Tisócki Dirizs István meg a felesége, Mézsáros Rozál épen pöröltek egymással. Azt hiszem, mind a kettő részeg volt. En is hozattam bort. Megittam 10—11 félliternyt.

Elnök: Sok az egy embernek.

Pali! Miért ivott annyit?

Vádlott: Hogy bátrabb legyek. Aztán az öreg kiment ágybéliért, az asszony meg lefeküdt a kamarába. Mikor az öreg Tisócki visszajött a szobába, szemközt vágtam a baltával.

Elnök: Hányszor ütött rá?

Vádlott: Négyyszer, ötször, amíg gondoltam, hogy meg van halva. Akkor aztán letakartam párnával. A lármára a vén asszony ki akart jönni a kamarából. Mondtam neki: adjon pénzt! Azt felelte: nincs. Ekkor aztán ezt is megütöttem.

Elnök: Nem fojtogatta, nem késelte?

Vádlott: Nem, csak a baltával ütöttem. A korcsma ablakait becsináltam párnával.

Elnök: Mit vitt el?

Vádl.: 10 frt 20 kracár pénzt, egy pár papucsot, kendőt s egy revolvert.

Elnök: Milyen szándékkal ment Tisóckiékhoz?

Vádl.: Hogy agyonverem őket s elviszem a pénzt.

Elnök: Hol vette a baltát?

Vádl.: Találtam. Zsigerháton egy bognár élesítette meg.

Elnök: Aztán mit csináltál?

Vádl.: Kocsonyáztam. Késeket, bort raktam az asztalra, hogy azt higgyék többen voltak.

Dr. Schnell bírósági: Ha tudta volna, hogy csak olyan kevés pénzt talál náluk, megölte volna őket?

Vádl.: Azt gondoltam, hogy öt-hatszáz forintjuk csak lesz.

Védő: Gyömbér, ha az öreg asszony, mikor kérte, adott volna pénzt, akkor is megölte volna?

Vádl.: Igen, hogy ne legyen tanu ellenem!

Elnök: Mit csinált a baltával?

Vádl.: Bezártam a házat s a kulcsot és a baltát bedomtam a kutba.

Még egy asszonyölés.

Vince Rókusné Vass Franciskát a kisteleki vérfürdő után két héttel, 1888. november 27-én éjszaka Szentesen meggyilkolta Gyömbér Pál.

Elnök: Mondja el, hogy történt az eset?

Vádl.: Kinéztem a helyet, este 7 óra tájt odamentem. Leütöttem az asszonyt egy baltával de ennek a nyele a vértől kicsuszott a kezemből s aztán egy sulyokkal vertem agyon. Mikor halva lebukott, letakartam dunával, a ládából elvittem egy tizest, meg holmi ruhákat.

Elnök: Hát a zszimáját hol hagyta?

Vádl.: A magamét levettettem s egy ott lelt új csizmát huztam föl.

Elnök: Mikor volt ez, a lakodalma előtt?

Vádl.: A lakodalma kisfarsangon volt, pár héttel a szentesi eset után. Abban a ruhában esküdtem, amit Vincénétől elvittem.

Elnök: Micsoda szándékkal ment oda?

Vádl.: Agyon ütöm s a pénzt elviszem.

Elnök: Mit csinált aztán?

Vádl.: Az ablakot törülközővel betakartam, az ajtót bezártam s a kulcsot az árokba dobtam.

Elnök: Mit mondott otthon a ruhákról?

Vádl.: Azt mondtam, hogy a heti piaczon vettem.

Elnök: A megölt asszony férje, Vince Rókus, aki szintén gyanúsítva volt a gyilkossággal, azt mondja, hogy maga 25 frtot vitt el?

Vádl.: Egy tizest vittem el.

Elnök: Hová tette a saját baltáját?

Vádl.: A Lévi Léni esete után a Tiszába dobtam. Vincénét sulyokkal vertem agyon.

Védő: A vizsálat során azt mondta Gyömbér, hogy Vince Rókusnéhoz bizonytalanra ment, most pedig azt vallja, kinézte. Melyik igaz?

Vádl.: Kinéztem.

Elnök a végtárgyalás folytatását déli 12 órakor holnap reggel 8 órára halasztja el.

Második nap.

A kisteleki vérfürdő.

A kisteleki vérfürdőre vonatkozólag két községi esküdt vallomása volt az első, akiket még nem hallgatott volt a ki a vizsgálóbíró.

Domanics Pál közs. esküdt. tanu.

Elnök: Mondja el, hogy jutott az előjáróság tudomására a Tisóckiék meggyilkoltatása?

Tanu: Egy bizonyos ember odajött a község házához s azt mondta, hogy Tisóckiékánál alkalmassint baj lesz, mert az ablakok még most is, d. e. 11 órakor is be vannak csinálva s az aprójszágot sem eregették ki. Mikor aztán egynehányan odamentünk, kinyitattuk a kisajtót, a pitvarban ott feküdt vérbe fagyva az öreg Tisócki, a feje a kisház ajtóköszöbére volt téve, az öreg asszony pedig a kamarában feküdt két hordó közt, párna és duna volt rá téve.

Elnök: Nem volt a szobában felfordulás?

Tanu: Az asztalon volt némi ruha összehányva.

Elnök: Sztét szórva nem volt?

Tanu: Nem.

Elnök: Ismerte a Tisóckiék egyet mását?

Tanu: Ismertem.

Elnök: (A bünjelekre mutat.) Ezek voltak-e?

Tanu: Igen, a Tisóckiéké voltak.

Kondás János közs. esküdt. tanu.

Elnök: Hogymint maga a gyilkosság színhelyére?

Tanu: Együtt voltam kint Domanicscsal.

Elnök: Beszélje el, mit látott?

Tanu: A kapu fél szárnya nyitva volt, az ablakok be voltak tömve. Lakatost nem találtunk, hát elhivattuk Pap József kovácsot, az nyitotta ki a házajtót. A küszöbön feküdt Tisócki, az öreg asszonyra pedig rá volt zárva a kamra-ajtó, ezt is föl kellett nyitgatni.

Elnök: Nem volt a holttesten valami?

Tanu: Az öreg Tisócki feje egy párnával volt betakarva.

Elnök: Hát az asszony?

Tanu: Az asszonyt nem néztem meg, mert megvoltam a vértől borzadva.

Elnök: Hát a szobában mit látott?

Tanu: Az asztalon volt négy tál megkezdett kocsonya, néhány üveg bor.

Elnök: Fölsimeri ezeket a bünjeleket?

Tanu: Nem.

Elnök: Gyömbér, maga tette az asztalra a kocsonyát?

Vádl.: Én tettem.

Elnök: Domanics tanu maga nem látta ezt?

Tanu: De igen, emlékszem, négy tál megkezdett kocsonya, evőszközök, egy pille kenyér és bor volt az asztalon.

Elnök: Mit gondoltak, hogy többen jártak ott?

Tanu: Ugy látszott, hogy többen vannak.

Elnök: Gyömbér, ezért tette?

Vádl.: Ézért.

Ez alkalommal Gyömbér ismét fölszólal a a tegnapi kék selyemkendő dolgában, zavaros páthosszal mondja: — Tekintetes főjárásbíró-ság fölkérem a feleségemért és az anyámért. Az a kendő, meg egyéb holmi az övék. Jogom van hozzá, őket védeni és ha száz zsandár áll is mellettem, mindenkor vért ontok értök. Hiszen ha így rá fogják, hogy csak egy olyan kendő van a világon, akkor én csináltathatok olyan csizmát, mint ezé az ifjuré. (Rámutat egy hallgatóra.) Még se mer rá meghiteltetni, hogy az az övé.

Elnök: Jól van Gyömbér, majd rá kerül a sor arra is.

Pap József kovács, tanu.

Elnök: Hogy került a baj helyére?

Tanu: A bírák hivattak.

Elnök: Modja el, mit látott?

Tanu: Az ajtó be volt zárva, én kinyitottam. Ott feküdt Tisócki a küszöbön. Az asszonyt nem találtuk. Egyikünk azt mondta, hogy talán magukkal hureolták a gyilkosok. Ezután kinyitottuk a kamarát s ott találtuk az asszonyt. Egy párna volt a fejére téve, alatta pedig egy szalmazsák volt.

Elnök: Melyik ablak volt betömve?

Tanu: A belső és a külső szobáé.

Elnök: Mivolt az asztalon?

Tanu: Négy tányér kocsonya, régi kés villák, egy nagy kés, 7 félliteres üveg, de csak egyben volt egy kis bor.

Elnök: Mit gondoltak, hogy többen voltak-e?

Tanu; Ugy néztük csak egy lehetett, mert csak egy üvegben volt bor, a többi üveg száraz volt.

Elnök: Látta azokat a tárgyakat, amiket a kutból huztak ki?

Tanu: Igen. Két össze kötött kulcsot, egy rövid nyelvű baltát és egy lakatot két kulccsal. (A bünjeleket mind fel ismeri.)

Kir. ügyész: Nem észlelte a szobában a dulakodás valami nyomát?

Tanu: Az asszonyon észre lehetett veuni hogy vergődött, mert magán szét locsolta a vért.

Kir. ügyész: Padolva volt a szoba, vagy földes?

Tanu: Padozott volt.

Dr. Lószl Jenő községi orves, tanu.

Elnök: Mit látott orvos ur?

Tanu: Mikor engem odahivattak, már nyitva volt az ajtó. A Tisócki karja megmeregültlen átkarolni látszot a dunnát. Az asszony arcán feküdt.

Elnök: Valami dulakodás nyomát, véryomot nem látott?

Tanu: Nem.

Elnök: Pali, van valami észrevétele?

Vádl.: Nincs.

Szalai Lajos zsigerháti bognár, tanu.

Elnök: Maga élesítette meg a Gyömbér baltáját?

Tanu: Nem.

Elnök: Ismeri Gyömbért?

Tanu: Ismerem lakott nálam.

Elnök: Milyen ember volt?

Tanu: Józan életű, ha vett is a korcsmában egy félliter bort, azt is rendesen a lányok közt itta meg. Nem volt hirtelen természetű, mérges ember.

Elnök: Nem volt kikapó?

Tanu: Nem tudom, dolgozni nem szeretett.

Elnök: Miből élt?

Tanu: Azt monta, az anyja napszámba jár s abból él.

Kir. ügyész az összes tanuk meghiteltetését indítványozza, amit a védő az érdekelt Tisócki Györgyre nézve ellenez.

A törvényszék mindegyik tanuval letéteti az esküt.

Most jelentkezett a Gyömbér apósa, Pap Ledó Imre, aki szintén be van idézve tanunak, de aki élt a törvény kedvezményével s nem akar tanuskodni.

A tegnapi befejezetlen maradt szentesi asszonygyilkosság bizonyítási anyagának kiegészítésére került most a sor.

A szörnyeteg szive.

Mielőtt a további tanukihallgatásba bele kezdett volna a törvényszék, ismét szót emelt a halál utján lévő nagy bünös.

Megmozdult szive szólott ebben a kis mondasban:

— Méltóztassék megengedni, hogy ha mindennek vége lesz, a tárgyalás után beszélhessek a feleségemmel és az anyámmal.

Elnök: A tárgyalás után fog velük beszélni.

A Vince Rókusné meggyilkolása.

Első tanu a meggyilkolt asszony férje, Vince Rókus, aki eleinte gyanúsítva is volt a felesége megölésével.

Elnök: Mondja el, mit tud az esetről?

Tanu: Reggel dolgozom mentünk a két fiammal s egész nap az Eszes Mátyás tési tanyáján dolgoztunk. Este hazamentünk, de nem tudtunk bemenni, mert a házajtó be volt zárva. A fiukat elszalasztottam a szomszédokért s aztán bebeszítettük az ajtót.

Elnök: Mit láttak?

Tanu: A feleségem megölt testét.

Elnök: Mi vezett el a szobából?

Tanu: A fiam, meg a magam egy néhány ruhája.

Elnök: Pénz nem?

Tanu: A ládában volt 25 frt. Egy 10-es, két 5-ös, bárom 1 forintos és két forintnyi aprópénz.

Elnök: A csizma kié volt?

Tanu: A János fiam új csizmája is oda volt, e helyett az ól végében a cirok közt találtunk később egy pár roagyo ócska csizmát.

Elnök: Az ablakokkal mi volt?

Tanu: A ház utfelőli ablakán az ablak törülközővel be volt takarva. A törülköző késsel, villával meg egy bicskával volt leszögezve.

Elnök: Mikor elmentek, milyen idő volt?

Tanu: Nagy köd volt! Nem lehetett 8 lépésre látni.

Elnök: Találkoztak valakivel?

Tanu: Igen, a fiuk köszöntek egy magas, hajlott embernek, azt mondták a hátulsó szomszéd, Gilice János volt.

Elnök: Melyik fiu köszönt neki?

Tanu: Imre fiam.

Elnök: Hogy volt öltözve az az ember?

Tanu: Nem tudom, milyen ruha volt rajta.

Elnök: Megismeri ezeket a tárgyakat?

Tanu: megismeri a nadrágot, a kis lajbit,

csizmát, a véres sulykot, szóval az összes bünjeleket:

Eln.: Gyömbér, mást nem vitt el?

Vádl.: Nem.

Tanu: Tojás, sonka is vészelt el.

Vádl.: Azt megettem.

Eln.: Gyömbér, mennyi pénzt vitt el?

Vádl.: Egy tizest.

Tanu: Nem igaz, 25 forint volt.

Vádl.: Egy darab 10-es volt egy kis könyvben.

Tanu: (felmutaja a könyvet.) Ebben a kis könyvben volt a 25 forint.

Eln.: Az ellopott bünjeleket vissza kívánja?

Tanu: Nem kell nekem, mire használnám?

A most következett tanuk, a meggyilkolt asszony fiai, VinceGábor, VinceJános, Nemes Sándor, mindazon körülményre vonatkozólag tesznek jobbra egyöntetű valamást: hogy reggel Tésre menet találkoztak egy magas férfival, akit Gilice János szomszédnak néztek. Köszöntek is neki s az visszaköszönt. Aztán elment a Vincék tanyája felé.

Gyömbérel szembesítve, mind azt vallja, hogy az idegen ilyforma ember volt, de a nagy köd miatt arcát nem vehették ki.

Eln.: Maga volt ez Gyömbér?

Vádl.: Igen.

Eln.: Vissza köszönt?

Vádl.: Igen.

A harapós menyecske.

Lévi Léninek hívják, alacsony, köpcös, szentesi zsidó asszony, különben korosmárosné. Az ő meggyilkolása nem sikerült Gyömbérnek éppen az asszony erélyes ellentállása miatt.

Eln.: Mondja el, hogy történt az a dolog?

Tanu: A múlt év december 17-én este bejött hozzám egy ember, enni és inni valót kért?

Eln.: Mikor volt ez?

Tanu: Féltiz körül jött. Adtam neki enni, inni, mikor aztán a fizetséget kértem, baltát rántott elő s megütött.

Eln.: Honnét vette elő a baltát?

Tanu: Az oldalzsebéből rántotta ki.

Eln.: Aztán mi történt?

Tanu: Fojtogatott, én védtem magam. Ahogy a torkom körül járt, egy ujjá a számba tévedt, azt jól megharaptam, úgy, hogy elejtette a baltát. Mig ezt kereste, én kiszaladtam az udvarra, segítségért kiabáltam. Erre kijött a házigazdám, Giba László és ezalatt Gyömbér elszaladt.

Eln.: Nem vitt el onnét Gyömbér valamit?

Tanu: Nem, 2 frt 80 krajcár áru cehet csinált.

Eln.: Mit ivott Gyömbér?

Tanu: Megivott 4 féllitter hideg bort, azonfelül háromszor melegített bort, megivott még hét kávét is.

Eln.: Az ütésektől soká volt beteg?

Tanu: Két hétig feküdtem, de még most is minden tagom fáj.

Eln.: Kiván valami kártérítést?

Tanu: Legalább azt követelem, amit megivott.

Eln.: Hja az polgári per dolga. Megismeri, (Gyömbérré mutat), ez volt az az ember.

Tanu: Igenis, ez volt.

Schnell: Mondja csak, nem lett Gyömbér részeg attól a sok italtól?

Tanu: Nem tudom.

Eln.: Volt magánál Gyömbér azelőtt is?

Tanu: Még kétszer.

Eln.: Emlékszik rá, mikor?

Tanu: Az eset előtt való napon hitelbe kért egy üveg pálinkát, nem adtam. Azt mondta csak ötvenese van, nem akar váltani. Én meg azt feleltem, ide vele, fel tudom én váltani, ha százas is.

Eln.: Mi volt a szándéka Gyömbér?

Vádl.: Azzal a szándékkal mentem, hogy megütöm, hogy meghaljon s aztán elviszem a pénzt.

Vádl.: Azért kérdeztem, bir-e váltani hogy megtudjam, van-e pénze?

A dulakodás lefolyását ugyanugy adja elő, mint a megtámadott asszony.

Eln.: Miért eresztette föl az asszonyt?

Vádl.: A hüvelyk ujjamat megharapta.

Eln.: Az asszony kiszaladt?

Vádl.: Igen. A lármájára kijött az udvarra a házi ur, azt gondolta, tűz van. Felém jött, de megfenyítettem a baltával.

Eln.: Csak fenyegette.

Vádl.: No igen. Aztán elmentem.

Eln.: Vigyázzon csak, nem mindjárt ment el.

Vádl.: Előbb visszamentem a tarisznyáért.

Eln.: Hova tette a baltát?

Vádl.: A Tiszába dobtam.

Eln.: Hiszen bevolt fagyva.

Vádl.: A mindszei kompátjárónál hajítottam bele.

Kir. ügyész: Hol bujt el, mikor üldözni kezdték?

Vádl.: Egy árokba huzódtam le.

Giba László tanu.

Eln.: Mit tud ez esetről?

Tanu: Épp ujságot olvastam, mikor a segítség kiáltást hallottam. Kiszaladtam az udvarra, azt hittem, valami részeg ember garázdálkodik akoresmában. Az udvaron egy véres baltával fenyegető embert láttam.

Eln.: (Gyömbérré mutat.) Ez volt az?

Tanu: Ez volt, fölismerem.

Lévi Léni tanu: Igenis ez volt.

Eln.: Az orvos szakértő urak sziveskednek a vádlott balbűvelék ujját megvizsgálni. (Megtörténik.)

Védő: Giba László első kihallgatásakor azt mondta, hogy nem ismerte meg az embert.

Giba László tanu: Holdvilágos éjszaka volt, százlépésre elláttam. Ha jó mellem van, el verem. De öreg ember vagyok. Az asszony képe osupa vér volt.

Vádl.: Hogy meri azt mondani, hogy véres volt, hiszen akkor még nem eredhetett meg a vére. Menjen ki addig, a mig szépen van.

Eln.: Előbb sose látta Gyömbért?

Tanu: Soha.

Wattai Mária tanu.

Eln.: Hány izben látta maga Gyömbért Lévi Léni korosmájában.

Tanu: Három izben.

Eln.: Igaz ez Gyömbér?

Vádl.: Igaz, háromszor voltam ott.

Eln.: Hogy nevezte magát?

Tanu: Tóth István felső-tápéinak nevezte.

Vádl.: Nem igaz.

Lévi Léni tanu: De igen, Tóth Pistának vallotta magát.

Védő: Vattai Mari, maga bejáró takarítónő Lévi Léninél. Mikor szokott oda, és mikor elmenni.

Tanu: Rendesen hajnali 3-4 órakor mentem be és este 7-8 órakor jöttem el.

Védő: Ez az ember sohasem volt ott 7 órakor.

Tanu: Először hajnalban volt.

Eln.: Igaz ez Gyömbér?

Vádl.: Igaz.

Kérdő Mihály tanu.

Eln.: Hányszor látta Gyömbért?

Tanu: Háromszor.

Eln.: Mikor?

Tanu: A baj előtt, mig meg nem történt, két hétben láttam háromszor, mindig olyankor jött hajnalban, mikor hetipiac volt. Utoljára este láttam.

Eln.: Igy volt?

Vádl.: Igen

Védő: Ugy látom tekintetes törvényszék, hogy védecem minden kérdésre gépiesen igennel felel.

Felolvassa ezután az elnök a Lévi Léni sebére vonatkozó orvosi látteleletet s az orvosi szakértők kijelentik, hogy a Gyömbér bal hüvelykujjának első perce alatt tényleg most is látszik a harapós menyecske foga helye.

Az utolsó.

Elérkezett a kimeríthetetlen látszó bünsorozat utolsó pontja.

Ezen az utolsó rablógyilkosságon, amely csudamódra csak kísérlet maradt, vesztett rajta a versenyző szörnyeteg.

Fazekas Istvánné, a csudálatosan életben maradt áldozat, egy összeroskadt, gyöngye, vézna öreg asszony. Még most is sinyli a félesztendeje szenvedett súlyos sebeket.

Az elnök leülteti, mikor kihallgatásához fog s a szegény asszony úgy rebegi el, alig megérthető, halk hangon a vallomását.

Eln.: Mondja el jó asszony mi történt.

Tanu: Az idén, április 6-án este hat óra körül a szegvári szőlők közt lévő házunkban magam voltam otthon két kis unokámmal. A többi cselédjeim kint voltak dologban. Egy idegen férfi jött be a házba és szó nélkül leütött.

Eln.: Mivel ütötte le?

Tanu: Egy nehéz fasulyokkal. Akkor aztán elbuktam a pitarajtóban.

Eln.: Mit csinált a gyilkos.

Tanu: Bevonszolt a házba, felhajított az ágyra, aztán megint ütött, rugdosott.

Eln.: Nem követelt valamit?

Tanu: De igen, azt mondta, adjam oda szalonnát, pénzt.

Eln.: Aztán nem bántotta többet?

Tanu: De igen, azt mondta, adjam oda szalonnát, pénzt.

Eln.: Aztán nem bántotta többet?

Tanu: De igen, bicskával összeszurkált.

Eln.: Szájon szurta. Mit csinált azután a gyilkos?

Tanu: Elkábultam, nem tudom, hogy ment el. Azt láttam, hogy levetette a bocskorát s ami halzsirt turkálás közben talált arra fölkenete:

Eln.: Sokat szenvedett?

Tanu: Azóta mindig beteg vagyok.

Eln.: Gyömbér, hogy tette ezt?

Vádl.: Kinéztem a helyet. Délután 5 óra tájt kerültem oda. Bementem a házba, kértem ennivalót adott akkor leütöttem.

Eln.: Mit tett sztan?

Vádl.: Az öreg asszony elesett a lábára s ekkor az ágyra löktem.

Eln.: Nem kiabált segítségért?

Vádl.: Nem.

Eln.: Csak a sulyokkal ütötte?

Vádl.: Bicskával megszurtam.

Eln.: Miért?

Vádl.: Hogy haljon meg.

Eln.: Tudta, hogy még él?

Vádl.: Azt hittem, meghalt.

Eln.: Mit csinált akkor?

Vádl.: Oda mentem a ládához, onnét kivettem egy tucat kártyát, két gombolyag fehér cérnát, tüt, borotvát, bicskát egy bugyellárist hat krajcárral.

Eln.: Hol volt a sulyok?

Vádl.: A tarisznyából vettem elő.

Eln.: A két kis gyermeket mért nem bántotta?

Vádl.: Azért nem bántottam, mert megsajnáltam őket s azt hittem, ha én megkegyelmezek nekik, majd én hozzám is kegyelmesek lesznek a bírák.

Eln.: Üldözték?

Vádl.: Szegvárig zavartak.

Eln.: Ott maga, mikor megszorították, beakart ugrani egy kutba?

Vádl.: Nem akartam.

Kir. ügyész: Hány napig bujkált előzőleg a berki szőlőkben?

Vádl.: Két napig.

Az elfogatás.

Vince Ferenc tanu.

Eln.: Maga fogta el Gyömbért?

Tanu: Én fogtam el.

Eln.: Mondja el, hogy történt?

Tanu: Délután hat óra körül jöttem haza, megebédeltem s kimentem az udvarra, az eső erősen esett. Ekkor egyszerre nagy kiabálást hallottam:

— Fogják meg, meggyilkolta az anyánkat!

A közön felém kergették: — Gyilkos ember! Gyilkos ember! Megismertem a Fazekas fiuk szavát, kiktől csak az előbb váltam el. No, mondok, itt baj lesz. A két nyuligyerek (Fazekasék csufneve.) nem szalad hiába, se veszett kutyát nem kerget. Kiugrotam a kapun, azzal utána a szaladó embernek. Derekkab embernek néztem, mint magam vagyok s azért nem merem belefogni, hogy magam hozányuljak. A szögben rálépett a kut párkányra, azt hittem beleakart ugrani. Már ezt még se engedem, hát megfogtam. Aztán Fazekas Józseffel a faluházára kísértük.

Eln.: Nem állott ellen?

Tanu: Nem. Egy kicsit olrántott.

Eln.: No Gyömbér, hát mit mond a kutra?

Vádl.: Nem akartam beleugrani, csak utamba esett, hát ráléptem.

Örült-e Gyömbér?

A meghívott orvosszakértők terjedelmes beható és hosszas megfigyelésen alapuló véleményét a Gyömbér Pál lelki állapotára vonatkozólag dr. Aigner Károly adta elő.

Ezen szakértői vélemény szerint a Gyömbér Pál elméje nem fejletlen; nem epileptikus, sem alkoholos, sem hűdéses, sem veleszületett örültsége nincs; rendes koponyaalkata van; sem krónikus, sem mulékony mániákus rohamai, sem impulzív elnevezavara nincs. Ugy tettei elkövetésekor, valamint most is ép elmével, teljes akaratelhatározással birt.

Dr. Faragó Ödön ker. börtön-orvos a saját külön megfigyelése alapján teljessen hozzájárul ezen véleményhez.

Védő: Határozott óvást teszek az ellen, hogy itt a sommás eljárás folyamán a szakértői vélemény írásból felolvastassék: a védelemnek nem lévén módja ily előkészített, kidolgozott, tudományos színezetű értekezés ellen kellőleg védekezni. Különbem még pár kérdést szeretnék intézni az orvosszakértő urakhoz és pedig ha megengedi a tekintetes törvényszék, közvetlenül.

Eln.: Tessék.

Védő: Vádlott csak azon viseletre, hogy a rablásoknál sokszor egészen értéktelen, de hatalmas bünelül szolgáló tárgyakat vitt el; hogy az alig pár napja rablott ruhákban ment esküvőre, nem zárják-e ki a beszámíthatóságot?

Dr. Aigner: Gyömbérnek mindig határo-

zott célja volt; a pénz. Raffinériája előrelátása kitűnik a Lévi Léni fére rablást megelőzőt pénzváltási komédiából. Ez az ember nem lehet bolond. Különben is a ruhákra nézve nekem egészen okosan azt felelte, hogy fekete nadrágja száz embernek is van, az nem vezethet nyomra.

Védő: Lehetséges-e, hogy csavargó, lakástalan emberek a meghülés, éjszakázás, álmatlanság, nélkülözések folytán elmezavarba eszenek?

Dr. Aigner: Lehetséges, csak hogy Gyömbér sohasem volt ily nyomoruságos helyzetben. Védő: Időszaki elmezavaroknál a téboly a közbe eső időkben nem ismerhető-e fel?

Dr. Aigner: De igen, különösen több roham után nyilván felismerhető.

Védő: A kezdődő elmezavar felismerhető-e?

Dr. Aigner: Kórházi megfigyelés alapján igen.

Védő: Doktor ur Gyömbért nem figyelte úgy meg, hogy ő ne bírt volna róla tudomással?

Dr. Aigner: Nem.

Dr. Faragó: Én megfigyeltem a cellája ablakán át is, s az őrséggel folyton referáltattam magamnak az állapotokról.

Védő: Tekintetes törvényszék! Miután védenem a végtárgyalás során oly magaviseletet tanúsított, mint egy örült; amiután a rajta tett figyelések nem felelnek meg a tudományos követeléseknek; de tekintve azt is, hogy Krafft Ebing szerint az időközi téboly időközben észre nem vehető; kérem méltóztassék védenem tovább megfigyelés céljából a budapesti országos tébolydába fölküldetni.

Kir. ügyész: Hiszen arról könnyű meggyőződni. Pali, bolondnak érzi magát?

Vádl.: Nem.

Védő: A legtöbb bolond azt hiszi, hogy ő okos ember.

Dr. Aigner: Valóban úgy van.

Dr. Faragó: Csupán a védő ur azon megjegyzésére van egy észrevételem, mely az időközi tébolyra vonatkozik. Krafft Ebing ellenkezőleg éppen azt mondja, hogy ez az intervallaris időben kivehető.

Eln.: A törvényszék a védőt kérelmével elutasítja, mivel azt hiszi, hogy a vádlott teljes ép elmével és akarat elhatározással bírt és bír. Különben is ennek csupán a szakértői vélemények eltérése esetében volna helye.

Védő: Tisztelettel semmisségi panaszt jelentek be.

Eln.: Kevéssel 1/1 után befejezettek nyilvánítván a bizonyítási eljárást, a plaidonyok megtartását d. u. 3 órára tűzi ki.

Az ítélet.

Élénk mozgás támadt, a teremben, mikor a törvényszék tanácskozás végett visszavonult. Csoportok képződtek, melyek hangosan beszéltek meg a lejátszódott dráma részleteit és nyugtalanul várták a megoldást. A tanúk padján csendesesen, kéztördelve zokogott a vádlott, a vádlott édesanyja, felesége meg anyósa. Sír csönd lett egyszerre, midőn a törvényszék tagjai, élükön az elnökkel, hosszú félórai tanácskozás után újra megjelentek. Lélekzetét visszafőjtve leste mindenki az elnök ajkairól a súlyos

szavakat. Az ítélet-egész özönét olvasta a büns fejeére azon törvényszakaszoknak, melyekkel összeütközésbe jött.

Bünsnek mondja ki a büntető törvénykönyv 278. §-ába ütköző gyilkosságban, 346. §-ába ütköző rablásnak minősített lopásban, továbbá a gyilkosság kísérletének büntetében és a jogtalan elsajátítás vétségében és mindezekért **kötél általi halált mér fejeére.** Elítélte továbbá 10 frt pénzbüntetésre és azon esetre, ha a halálos ítélet végre nem hajtható, büntetésének kiállításától számítandó 10 évi hivatalvesztést szab ki mellékbüntetésül.

Gyömbér hidegen, változatlan arccal hallgatta végig az ítéletet. Az elnök kérdésére, hogy megértette-e és hogy kíván-e fölebbezni, katonásan vágta oda kétszer is az „igen”-t. A védő fölebbezést jelentett be, és kérte az ítélet írásos kiadását. Az ügyész szintén felebbezett az ítélet azon része ellen, mely a vádlottat a 346. §. szerinti lopásban mondja ki bünsnek az ő indítványa ellenében, mely a 344. §-ban meghatározott rablás miatt kérte megbüntetését.

Az elnök ezután a tárgyalást berekesztetnek nyilvánította, miután még megengedte, hogy a vádlott családjával családi ügyekről beszélhesse.

Mikor Gyömbért kivezették, röviden, szárazan, minden nagyobb megindulás nélkül busos vett övétől s aztán örei lekísérték cellájába.

Az a három, megtört szegény asszony meg ott maradt még sokáig áldozatul a kétségbeesésnek, meg a kívánsai kérdőzösködőknek. A nagy szenzációt keltett bűnügy ezzel egy időre be van fejezve.

Vasuti menetrend.

H.-M.-Vásárhelyről—Szeged felé: 6 óra 46 perc reggel, 5 óra 28 p. este

H.-M.-Vásárhelyről—Nagy-Várad felé d. e. 10 óra 24 percekor, d. u. 7 óra 11 p.

Kistelekről—Budapestre: személyvonat éjfél után 2 óraker, délután 3 óraker, omnibus-vonat reggel 6 óraker.

Kistelekről—Szegedre: személyvonat, déli 12 óraker, éjjel 12 óraker, omnibus vonat délután 6 óraker.

Szentesről—Budapestre. Indul 5 óra 38 perc reggel, 1 óra 15 percekor d. u. 3 óra 25 perc d. u.

Szegedről Csongrádra indul 11 óra 9 perc, 2 óra 18 p. d. u. Csongrádról Szegedre 1 „ 05 p. 4 óra 59 p. d. u.

Szolnokról—Szentesre. Indul 3 óra 26 perc, éjjel 11 óra 50 perc d. e.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

Nyilttér.

Testgyógyászati és svéd gimnasztikai intézet.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Szegeden telepedvén meg, mint a

gyermek- és gége-betegségek

külön orvosa f. évi **augusztus elejétől** kezdve **Tisza Lajos-körút 44. sz. a.** (Látdi-házban) lévő lakásomon **d. u. 1-4 óráig** rendelek.

Egytűl értesítem a helybeli és vidéki t. közönséget, hogy a mai kor követelményeinek mindenben megfelelő **testgyógyászati, svéd gimnasztikai massage gyógyintézetet** rendeztem be, melyben sikerrel **gyógyíttatnak: a testnek mindennemű kóros elgömbölyesülését, izület bántalmait, izomgyöngöseség, vérszegénység stb.**

Tisztelettel:

Dr. Rex Izsó,

az összes gyógytudományok tudora, gyermek- és gége-orvos.

FISCHER GYÖZŐ

városligeti testgyógyászati és hidegvíz gyógyintézet Budapest. Hermina-út 1525.

(ezelőtt dr. Fischer-féle vízgyógyintézet.)

Az intézet gyönyörű parkban, emelkedett helyen fekszik. Berendezése első rangú, a lakásokról, kényelemről szó-rakozásról mindenképen gondoskodva van. Levegője, vize kitűnő. A gyógyintézetben gyógyíttatnak mindenféle **izületi és csontbaj, gyulladások, fízamodások, törések, izület merevülés, zsugorodás, csontgömbölyesek, a térd és láb sokféle elferdülése, hátgerincz görbülések, tyukmell, ferdenyak, veleszületett fízamodás.** — A végtagok **viszértágulása, vastagodása.** — A **hátgerincz-sorvadás** (tabes dorsalis) **Charkotnak,** a hírnemes párisi tanárnak legújabb elvei szerint és fűző áttal is sikerrel gyógykezeltek.

A hidegvízgyógyászati osztályban minden ilyen kezelést igénylő beteg felvétetik. A betegek **bentlakók** vagy **bejárók.** — Prospektus ingyen.

Hozzáintézet irásbeli felhívások ajánlva külden lők.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy Mindszenten telepedvén meg mint az összes gyógytudomány tudora, **de különösen gyermek és nőgyógyász** f. é. augusztus 15-iktől a Dr. Bácskai volt lakásán rendelek 9—12 ig. d. e.

Szegényeknek ingyen.

Dr. Schwartz F.
gyermek és nőgyógyász.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST.

GYÁR és IGAZGATÓSÁG:
VI. külső váoziut 1696,99.

VÁROSI IRODA és RAKTAR:
VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

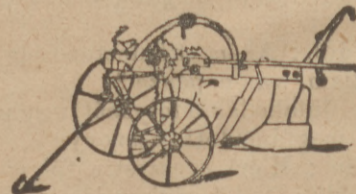
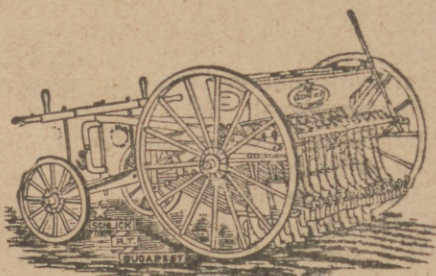
GÖZ- és JÁRGÁNYCSÉPLŐ KÉSZÜLETEK.

SCHLICK-féle szab.

KÉT- ÉS HÁROMVASU EKÉK.

SCHLICK-féle szab., Haladás' sorvető-gépek

Szóróvető gépek.

Schlick-féle szab. Rayol-ekék, Schlick és Vidats-féle eredeti egyvasu ekék és talajművelő-eszközök boronák és rögtörő hengerek, szecsavágók, répavágók, répazúzók, tengeri morzsolók, csöves tengeri darálók, gabonatisztító rosták, örlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek. — Legolcsóbb árak.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Van szerencsém ezennel t. cz üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy mi a VI. Podmaniczky-utca 14. sz. levő iródnánk legnagyobb részét a kül ó váci uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal ezen iródnánk helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi iródnát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktár létesítettünk. Kiváló tisztelettel

Mintaraktár és képviselő: Schlöisinger Ferencznel Szentesen.

AZ igazgatóság.